

πέρ' ἱερωνόμου Μινότου, τοῦ ἡμετέρου Βαύλου, τὴν κεφαλὴν ἀπέκοψεν ὁ δασπότης. Τοῦτο ὑπῆρξε τὸ τέλος τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, γενομένης τὸ χιλιοστὸν τετρακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν τρίτον ἔτος, τὴν εἰκοστὴν ἐννάτην τοῦ Μαΐου μηνός, ἡμέραν Τρίτην. »

Ἐν δὲ τῷ περιθωρίῳ προστίθεται καὶ αὕτη ἡ σημείωσις: « Ἡ χιμαλωτίσθησαν 60 χ., καὶ οἱ Τούρκοι εὗρον ἄπειρα πλοῦτη. Ὑπελογίσθη ἡ ζημία τῶν χριστιανῶν δουκάτα 200,000 ἡ δὲ τῶν ὑπηκόων (13) δουκάτα 100,000.

Τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Ν. Βαρδάρου τελευτᾷ διὰ τῆς καταγραφῆς τῶν ὀνομάτων τῶν εὐγενῶν Ἑνετῶν, τῶν τε πεσόντων κατὰ τὴν μάχην, τῶν μετ' αὐτὴν καρατομηθέντων, τῶν ἐξανδραποδισθέντων καὶ τῶν φυγόντων τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὴν σφαγὴν. Οὐδὲν δὲ ἄλλο περιέχει περὶ τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν. Ἀλλὰ γνωστὸν ὅτι ἀποκοπεῖσα ἡ κεφαλὴ τοῦ ἡμετέρου αὐτοκράτορος περιεφέρθη, ὡς μνηστεύει ὁ Δούκας, δίκην θριάμβου ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν, καὶ ὅτι, ὡς κατεχόμενος ὑπὸ τῶν συμμάχων τοῦ Μωάμεθ Γενουησίου, ὁ Γαλατᾶς μόνος ἐσώθη, δυνάμει τοῦ ὁρκομωτικοῦ δι' οὗ ὁ κατακτητὴς εὐχόμασεν εἰς τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ εἰς τὸν μέγαν προφῆτην τοῦ Μωάμεθ, καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ Μουσάφια, καὶ εἰς τοὺς 124 χιλιάδας προφῆτας τοῦ Θεοῦ, καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ πάππου του καὶ τοῦ πατρὸς του, καὶ πρὸς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τὰ παῖδιά του καὶ εἰς τὸ σπαθί ὅπου ζώνεται » (14), ἀπὸ τῆς πανωλεθρίας ἐκείνης.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛ. ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ.

—οοο—

Κύριε Συντάκτα (*)!

Μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, μετὰ τὴν ἐνταῦθα ἀφιξίν μου ἀπὸ Πατρούπολιν, ἔτυχεν εἰς χεῖράς μου τὸ 186 φυλλάδιον τῆς πολλοῦ λόγου ἀξίας Παρδώρας τὸ δημοσιευθὲν τὸν Νοέμβριον τοῦ 1857, καὶ ἐν σελ. 425 ἀνέγνωσα εὐχαρίστως τὴν ἐκ Κερκύραν ἐπιστολὴν τοῦ φίλου σας Π. Α., ἀφορῶσαν τὴν περιγραφὴν δύο βιβλίων τυπωθέντων ἐν Μοσχόπολει τὸ 1741, καὶ μὴ ἀναφερομένων ἐν τῷ καταλόγῳ μου.

(13) Ὑποθέτομεν ὅτι ὑπηκόους (subditi) ἔννοεῖ τοὺς ξένους, τοὺς μὴ Ἕλληνας· διότι καὶ σήμερον ἐν τῇ Τουρκίᾳ οὐ οὐκ ἔστι οὐδὲν ὀνόμαζον τοὺς μὴ ὑπηκόους τοῦ Σουλτάνου, ἀλλὰ τοὺς τῶν ξένων δυνάμειν.

(14) Hammer, τόμ. Β', βιβλ. ΙΒ', στήμ. 31.

(*) ΣΗΜ ΠΑΝΔ. Δημοσιεύοντες τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολὴν, κρίνομεν ἀρμοδίαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ κερκαλίσομεν πάντας τοὺς ἔχοντας βιβλία ὧν τὰ ὀνόματα δὲν περιλαμβάνονται ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Κ. Παπαδοπούλου Βρετοῦ, νὰ στείλωσιν ἡμῖν ἀκριβῆ καὶ ἀπαράλλακτον σημείωσιν τῶν τίτλων, τῶν σελίδων, τοῦ σχήματος καὶ τῶν ἄλλων ἰδιαιτέρων χαρακτηριστικῶν αὐτῶν, ὅπως δημοσιεύομεν αὐτὴν, καὶ εὐχολοῦμεν οὕτως τὸ ἔργον τοῦ φιλογενεοῦ καὶ φιλοπόνου συγγραφέως.

Ἡ ἑλλειψίς αὕτη, ὡς καὶ ἐτέρων βιβλίων, θέλει ἀναπληρωθῇ παρ' ἐμοῦ εἰς τὸ Γ'. Μέρος τοῦ πονήματός μου, ὅπερ προσεχῶς θέλω δημοσιεύσει ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Προσθήκαι καὶ Διορθώσεις εἰς τὸ Α' καὶ Β' Μέρος τῆς Νεοελληνικῆς βιβλιολογίας, ἐνθαῖρονθεῖς εἰς τὸ πολύμοχθον ἔργον τοῦτο ἀπὸ τὰ φιλόφρονα ἄρθρα τὰ ἐκδοθέντα περὶ τοῦ Καταλόγου μου ὑπὸ διαφόρων φιλολογικῶν ἐφημερίδων τῆς Εὐρώπης καὶ πρὸ πάντων τῆς σοφωτάτης Γερμανίας.

Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ ὅτι καταγίνομαι πάντοτε εἰς τὸν πλουτισμὸν τοῦ Καταλόγου μου, σπεύδω ν' ἀναγγεῖλω εἰς ὑμᾶς, ὅτε πρὸ χρόνου πολλοῦ κατέγραψα τὸ βιβλίον Ἀκολουθία τῶν Ἀγίων Πατερικαῖδεκα κτλ. ἐκ τοῦ ἐν Λειψίᾳ τυπωθέντος κατὰ τὸ 1847 πονήματος Vita S. Clementis Episcopi Bulgarorum, Græce edidit Franciscus Miklosich. Phil. et Jur. Doctor. Vindobonæ 1847, εἰς 8ον.

Ἦρπετοῦμαι δὲ τῆς παρούσης εὐκαιρίας ἵνα ἐπενθυμίσω εἰς λογίους τινάς, οἵτινες ἐπικρίνουν τὸ ἐθνικὸν πόνημά μου μὲ τὰς λέξεις, *der είναι ἔντελός*, ὅτι ἐγὼ πρῶτος ἐκήρυξα τοῦτο ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Α'. μέρους αὐτοῦ, ποιούμενος μνείαν τῆς καλῆς ὑπαδοχῆς ἧς ἔτυχεν τὸ 1815 ὁ παρ' ἐμοῦ δημοσιευθεὶς κατάλογος, ὅστις δὲν περιελάμβανεν εἰμὴ τὰ βιβλία τοῦ ἀοιδίμου εὐεργέτου τῆς Ἑλλάδος κόμης Γουίλφορδ. Ομιλῶν περὶ τοῦ Καταλόγου τούτου ὁ μακαρίτης Καθηγητὴς Δομνάνδος ἐν τῇ γαλλικῇ ἐφημερίδι του, Courrier d'Orient, ἀριθ. 41, 9 Ἰουνίου 1815, προσέθετο τὰ ἐφεξῆς: « Quoique ce Catalogue ne soit pas complet, comme le fait remarquer M. Papadopoulos lui-même, toutefois ce travail bibliographique est le plus complet qui ait paru jusqu'aujourd'hui, et remplit un vide qui se faisait remarquer dans la littérature. » Σαφέστερον δὲ ὁμίλησεν ἐσχάτως ὁ λόγιος συντάκτης τῆς Ἐφημερίδος τῶν Φιλομαθῶν, ἀναγγέλλων ἐν τῷ ἀριθ. 225 τὴν δημοσίευσιν τοῦ Β' μέρους τοῦ Καταλόγου μου μὲ τὰς ἐφεξῆς λέξεις: — « Τὸ βιβλίον τοῦ κυρίου Βρετοῦ χρησιμεύει ἔτι καὶ ὡς βάζις τῆς κατὰ τὸ διαληφθὲν διάστημα ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἅτε περιέχον οὐ μόνον ξηρὰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν διαφόρων ἐκδοθέντων συγγραμμάτων, ἀλλὰ καὶ εὐσυνόπτως τοὺς βίους τῶν ἐπισημοτέρων συγγραφέων, μεταφραστῶν καὶ ἐκδοτῶν Ἑλλήνων καὶ ἄλλας σπουδαίας καὶ περιέργους σημειώσεις. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐν λόγῳ σύγγραμμα πρωτοφανὲς εἰς τὸ εἶδος αὐτοῦ φάνηται, ἐννοεῖ ἕκαστος πόσοι ἐχρειάσθησαν κόποι καὶ πόσαι ἀπληντήθησαν δυσκολίαι εἰς τὴν σύνταξιν αὐτοῦ, καὶ πόσος ἔδαπανήθη χρόνος εἰς συλλογὴν καὶ ἐξακρίβωσιν τῶν περιεχομένων. Ἄν ὑπῆρχεν ἕτερόν τι πρωτότυπον, ἤθελεν εὐκολώτερον ἀναπληρώσει τὰ ἐλλείποντα καὶ διαχωρματίσθαι οὕτως εἰπεῖν τὴν ὑπογεγραμμένην ἥδη εἰκὼνα ὁ Κ. Βρετός, ἀλλὰ μὴ ὑπάρχοντος τού-

» του, αὐτὸς καὶ ἐσχεδίασε καὶ ἐτελειοποίησε, κατὰ
» τὸ δυνατόν, τὸ ἔργον αὐτοῦ, δοὺς οὕτως ἀφορ-
» μὴν ἄλλοις ἵνα συμπληρώσωσιν εἴτι μένει κενόν,
» καὶ τελειότερον ἔργον διαπονήσωσιν.»

Ναί, τοῦτο εὐχομαι ἐκ καρδίας, πρὸς δόξαν καὶ
ὠφέλειαν τοῦ ἡμετέρου γένους· ἀρκετὰ ἐγὼ ἐτμή-
θην διὰ τοὺς πολυχρόνιους κόπους μου, δι' ὃ ἐκ-
φράζω σήμερον ὅλην μου τὴν εὐγνωμοσύνην.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 20 Ἀπριλίου 1858.

Ὁ ὑμέτερος φίλος

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΒΡΕΤΟΣ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

—οοο—

Η ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ.

—ο—

Ψυχρὸς συρίζει ὁ βορρᾶς εἰς τῶν δασῶν τὰ φύλλα,
Καὶ τῆς θαλάσσης τρέχουσι τὰ κύματα ὀργίλα·

Εἰς βράχους τρισερτήμους.

Κτυποῦν, ἀφρίζουν, σύρονται μὲ γογγυσμοὺς ὀβριμούς,
Καὶ αὐθις ἐφορμοῦν,

—ο—

Τὸν ἥλιον καλύπτουσι τὰ νέφη πυκνωμένα,
Τὰ φύλλα συχνοπέπτουσι ὡχρὰ καὶ μακρυμένα,
Τὰ πάντα εἶναι σκότος,

Μακρόθεν δὲ ἀκούεται τοῦ κεραυνοῦ ὁ κρότος,
Καὶ τρέμει ὅλ' ἡ γῆ!

—ο—

Κι' ἐγὼ βαδίζω σκυθρωπὸς μὴ βλέπων ποῦ βαδίζω,
Καὶ σύννεφα τὰς φρένας μου ἐκάλυψαν νομίζω,
Καὶ λέξιν νὰ προσφέρουν

Τὰ μακρυμένα χεῖλη μου οὐδόπως ὑποφέρουν·
Ἡ λύπη τὰ κρατεῖ!

—ο—

Στρέφω καὶ βλέπω πανταχοῦ τὰ πάντα μ' ἐνοχλοῦσι,
Δάση, σπιλάδες καὶ βουνά· αἱ θλίψεις μὲ κυκλοῦσι·
Κι' ἡ μαύρη μου καρδιά

Ὡς στερηθεῖσα τὴν χαρὰν εἰς πάντα εἶναι ἡρόα·
Οὐδὲν τὴν συγκινεῖ.

—ο—

Βράχε σκληρέ, μαινόμενα μὲ λύσσαν τὰ στοιχεῖα
Περιφρονεῖς ἀτάκτος, καὶ ὅλος εὐθυμία
Τὰς ὕδρεις ὑπομένεις·

Ἀφίνεις καταρρέουσι, σὺ ὅμως διαμένεις
Ὡς πρῶτον ἰσχυρός!

—ο—

Κι' ἐγὼ τὰ νῶτά σου πατῶν μὲ θλιβερὰν καρδίαν
Στεναίνω, φίλε, μὲ φωνὴν βραγχώδη καὶ βαθεῖαν,

Καὶ ἡ ἤχῃ εὐθέως

Εἰς τὸν ἀέρα ἀντηχεῖ· τὸ βλέμμα δὲ βαρύνει
Τὸ στρέφω πρὸς τὴν γῆν.

—ο—

Ἀγάλλεσ' εἰς τοὺς πόδας σου τὰ κύματα νὰ βλέπης·
Μὲ τ' ὄμμα σου ἀτρόμητος λυσσῶντα τ' ἀνατρέπεις·
Τὴν δὲ ἑμὴν καρδίαν

Αἱ θλίψεις κατεσπύραξαν μὲ μάχαιραν ὀξεῖαν·
Τὸν πόνον δὲν κρατῶ.

—ο—

Κλαίω κι' ἐκμάσσω πάντοτε τὰ δάκρυά μου μόνος,
Μόνος ἐνταῦθα κἀθήμεν καὶ ὁ σύντροφός μου πόνος
Ἐντός μου διαμένει.

ὦ! βάρος ἡ καρδιά μου, Θεέ, δὲν ὑπομένει
Ἀόρητον, φρικτόν!

—ο—

Κλαίω! Ἀλλὰ τὰ δάκρυα τὴν λύπην θὰ πρῶνουν·
Τὴν φλόγα τὴν πολὺγλωσσον τὴν φλέγουσάν με σβύ-
Ἀλλ' ἂν δὲν κλαύσω πάλιν;... (νοῦν;

Ὅχι· τὸ ῥέον δάκρυον δροσίζει τὴν μεγάλην
Ἐγκάρδιον πληγὴν.

—ο—

Δακρύβρεκτον τὸ βλέμμα μου ὁπότεν ἀνιψώσω,
Καὶ ἀνοικτὰς τὰς χεῖράς μου εἰς οὐρανὸν ἀπλώσω,
Ἐλπίς καὶ εὐθυμία

Εἰς τὴν ψυχὴν μου λάμπουσι· κι' εὐγνώμων ἡ καρδιά
Σωτῆρα τὸν καλεῖ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Π. ΔΗΜΟΣ,

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Τοῦ φυλλαδίου 192.

—οοο—

Σελ. 549, στήλ. 2. στ. 21 τῶν Ἀθηνῶν γρ.
τοῦ Ἀθηνῶν. Σελ. 550, στήλ. 1, στ. 41. φαίνεται
γρ. φέρεται. Στήλ. 2, στ. 7. Ricart, γρ. Ricaut.
Στ. 40, παίγμα, γρ. πόνημα. Σελ. 551, στήλ. 1.
στ. 14, ἀρχεθύταις, γρ. ἀρχιθύταις. Στήλ. 2. στ.
36. Ἰωσῶνος, γρ. ἱππῶνος. Στ. 53. Γεσσῆρος, γρ.
Γεσνῆρος. Σελ. 552, στήλ. 2, στ. 19. Γεσσῆρου γρ.
Γεσνῆρου. Στ. 53, Serbanagum γρ. urbanagum.
Σελ. 553, στήλ. 2. στ. 22. Μπέντ γρ. Μπεῖτ.
Σελ. 554, στήλ. 1. στ. 12. διάψελμα, γρ. διάψαλ-
μα. Σελ. 558, στήλ. 2, στ. 37. Κορέας γρ. Κυ-
ρίας. Σελ. 559, στήλ. 1. στ. 18. Ἀναμομύλω
γρ. Ἀνεμομύλω. Στ. 47. Κυττουνιακοῦ γρ. Κουτ-
τουνιακοῦ.

—ο—